

nonstop

En tidning från Mälarenergi.

Nr 2 2016.

**Kungsbyns djurpark
– ett lärorikt utflykts-
mål för både vuxna
och barn!**

Sex kilometer vattenledning sänks ner i Mälaren i sommar.

Tävla i det
Energismarta
hemmet på Ikea
i sommar.

**Qraftsamling, ett
mentorprogram**
för fler kvinnor
i energibranschen.

Regionens samhälls-
kritiska funktioner
säkras med **Stadens
kontrollrum.**

Minimera risken för
**översvämningar
och fuktskador i
ditt hus.**

Att attrahera arbetskraft i dagens energibransch.

Nu är det äntligen sommar och för många av oss närmar sig en skön ledighet med stormsteg. Härligt! Visst är det en förmån, en ren lyx att vi har vår fina sjö Mälaren, som erbjuder både svala härliga somnardopp och Svealands godaste vatten. Nåväl, det är trots allt ett par veckor kvar tills jag får min semester och tid att reflektera på året som gått. Ett väldigt trevligt minne, som jag tar med mig i hängmattan, är det fina hederpriset Årets arbetsgivare 2015 som Mälarenergi fick på Västerås näringslivsgala Guldstänk. Ett verkligt bevis på att vi fokuserar på rätt saker.

Mälarenergis engagerade medarbetare arbetar dagligen med att levandegöra våra värderingar, stärka vårt varumärke och öka vår attraktionskraft som arbetsgivare för att säkerställa att du som kund ska känna dig trygg och få det som du behöver. Det gör vi genom att vara transparenta och berätta om vilka vi är och vad vi står för. Vi tror att det är just ärlighet som gör att vi behåller de talanger vi redan har och ger oss möjlighet att attrahera framtidens stjärnor.

Det är inte lätt att verka i en region där många företag efterfrågar samma eller liknande kompetens. Dessutom står energibranschen inför många utmaningar som stora pensionsavgångar och ökade kompetenskrav i och med automatisering och digitalisering. Det är tydligt att det råder obalans mellan tillgång på kvalificerad arbetskraft och arbetsgivarnas efterfrågan. Vi strävar efter och har en stark vilja att stärka regionen och även attrahera nya medborgare. Vi vill verkligen bidra till Västerås stads vision, att Västerås ska vara en stad i världen.

En annan stor utmaning är att öka mångfalden, både vad gäller olika bakgrund och kön. Ett företag med hög mångfald får tillgång till fler perspektiv vilket i sin tur gynnar kreativiteten och ökar kundförståelsen. Ett exempel är att vi uppmuntrar kvinnor att välja energi- och teknikutbildningar. Det är fortfarande övervägande män som söker sig till dessa utbildningar. Just nu deltar vi i Craftsamling, ett förändringsprogram via Energiföretagen Sverige med inriktning på kvinnliga chefer, där Mälarenergi är med som ett av tre värdföretag.

Vi har en spännade höst framför oss, men nu tycker jag att vi bara ska njuta av sommaren. Och glöm inte att ta med dig Nonstop i hängmattan!

Trevlig sommar!

Lina Öberg
HR-chef

” Vi strävar efter och har en stark vilja att stärka regionen och även attrahera nya medborgare. Vi vill verkligen bidra till Västerås stads vision, att Västerås ska vara en stad i världen.

Kundcenter: 021-39 50 50.
Sjöhagsvägen 3, Västerås
E-post: post@malarenergi.se
Hemsida: www.malarenergi.se
Postadress: Box 14, 721 03 Västerås

**BEHÖVER DU GÖRA EN FELANMÄLAN,
RING: 021-18 19 00**

Omslagsbild
Lasse Fredriksson

nonstop

Ansvarig utgivare
Malena Bergroth, Mälarenergi

Intern projektledare
Lisa Dyrberg, Mälarenergi

Redaktör, projekt- och produktionsledning
Lena Idh, Agenti AB

Form och original
Madelene Ulfberg, SNAP!

Tryckeri
Sörmlands Printing Solutions

Nonstop nr 2

Varsågod,
en tidning
till dig som
är kund hos
Mälarenergi.

Graftsamling för fler kvinnor i energibranschen.

4-8

LÖS SOMMARKRYSSET
VINN POCKETOGRAM
sidan 16-17

TILL MÄLARENERGIS KUNDER

**KÖP TVÅ
ENTRÉBILJETTER
BETALA FÖR EN**

Besök
Kungsbyns
djurpark
- en lärorik
plats för både
vuxna och barn.

9-11

Sex kilometer vattenledning sänks ner i Mälaren.

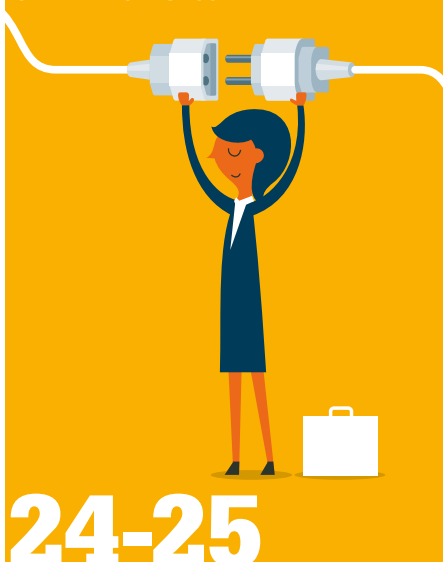
14-15

Nu växer Stadens kontrollrum fram.

18-21

Nu är det 20 år sedan som monolet
på elförsäljning upphörde.

24-25

26-28

Skyfallen ökar och blir
kraftigare. Vi måste
anpassa oss till ett
annorlunda, mer
dramatiskt klimat.

” Mångfald är en del både av attraktionskraften och av konkurrenskraften i företagen. Män och kvinnor bidrar med olika perspektiv.

PERNILLA WINNHED, VD FÖR
ENERGIFÖRETAGEN SVERIGE.

Oraftsamling för fler kvinnor i energibranschen.

Energibranschen står redan med en fot i framtiden. De utmaningar som väntar måste mötas med olika perspektiv. Då måste kvinnorna in. Den analysen delas av många, men **fortfarande är branschen långt ifrån jämställd.** Mentorprogrammet Oraftsamling, som pågår under året, stöttar kvinnliga chefer på energiföretag. Mälarenergi är ett av programmets tre värdföretag.

TEXT: YVONNE BUSK. FOTO: LASSE FREDRIKSSON.

Oraftsamling stöds av branschorganisationen Energiföretagen Sverige, som är en sammanslagning av de tidigare organisationerna Svensk Energi och Svensk Fjärrvärme. Pernilla Winnhed är vd för Energiföretagen Sverige och även språkrör för Oraftsamling. Hon menar att jämställdhet i energiföretag bör betraktas som en affärskritisk fråga.

– Energibranschen är numera väldigt komplex och intressant ur många olika aspekter. Den berör samhällsutvecklingen i stort och världspolitiken. När det, som nu, är lite oroligt i världen hamnar energifrågorna i centrum. För att kunna möta alla olika framtidsutmaningar måste våra medlemsföretag ha en stor bredd i kompetensen hos sina medarbetare, säger Pernilla.

Hon lyfter fram två aspekter. Den första är att branschen måste kunna "spegla" sina kunder för att bygga bra kundrelationer. Anställda med olika kön, bakgrund och utbildning behövs då. Den andra aspekten är att mångfald skapar kreativa miljöer, vilket kommer att behövas för att utveckla framgångsrika affärsmodeller.

– Mångfald är en del både av attraktionskraften och av konkurrenskraften i företagen. Män och kvinnor bidrar med olika perspektiv. Med fler kvinnor i

verksamheterna kanske hållbarhets- och samhällsfrågor hamnar mer i fokus, säger Pernilla.

Själv har hon arbetat med energifrågor i 20 år, först inom dåvarande Nutek och Näringsdepartementet. I drygt ett år har hon varit vd för Svensk Energi och nu, efter sammanslagningen, för Energiföretagen Sverige.

Med sin bakgrund ser hon en skillnad mellan myndigheter och företag när det gäller andelen kvinnliga chefer. I myndighetsvärlden var de fler. En förklaring till det tror hon kan vara att samhällsperspektivet var tydligare där.

– På företagssidan är energisektorn mer mansdominerad, men samtidigt är det en bransch som tar mycket ansvar för samhällsutvecklingen. Därför tror jag att förutsättningarna för förändring är goda, säger hon.

Arbetet för jämställdhet måste ske både underifrån och på chefsnivå, anser Pernilla.

– Har man inte jämställdhet på chefsnivå är det svårt att uppnå det i resten av verksamheten. Det är cheferna som rekryterar och det är lätt att det sker i det nätverk där man befinner sig. Största förutsättningen för att ett jämställdhetsarbete ska lyckas är att tillräckligt många, även på ledningsnivå, tycker att det är viktigt, säger hon.

Fakta om Oraftsamling:

Oraftsamling är ett förändrings- och ledarutvecklingsprogram med inriktning på kvinnliga chefer. Det ska pågå till våren 2017. Syftet är att synliggöra förebilder och erbjuda duktiga chefer utveckling och nätverk.

14 av medlemsföretagen i Energiföretagen Sverige ingår i programmet. Mälarenergi är ett av tre värdföretag.

Värdföretagen kan ha två adepter och två mentorer med i programmet. De flesta andra företag utser en adept och en mentor att delta. Mentorer kan vara både män och kvinnor.

Adepterna är kvinnor i chefsställning som hunnit en bit i karriären. Var och en av dem får en mentor som de träffar kontinuerligt under det år programmet pågår. Adepterna ska även genomföra ett projektarbete på temat: Hur ökar vi andelen kvinnor i energibranschen?

Under året ordnas sex utbildningsdagar för adepterna. Mälarenergi var värd för Oraftsamlings träff den 15-16 juni.

Den första idén som ledde fram till Qraftsamling tog form i Mälarenergis styrelserum. En av ledamöterna, Helena Berggren, tyckte att Mälarenergi skulle skriva en motion till branschorganisationen Svensk Energis årsstämma 2014. Och så blev det.

– Motionen handlade i första hand om att bygga upp ett kvinnligt nätverk, men det utvecklades sedan till ett mentorprogram och det var ju ännu bättre. Det är svårare för kvinnor än för män att hitta någon att ”ta ryggen på” i karriären, säger Helena.

Hon har själv arbetat mycket i mansdominerade branscher, som juridik- och försäkringsbranschen, och alltid haft vad hon kallar jämställdhetsglasögonen på.

– Jag hoppas att Qraftsamling ska innebära en kickstart, men arbetet måste bedrivas kontinuerligt. För energibranschen är framtiden redan här. Den är föregångare i många sammanhang och måste vara det även på jämställdhetsområdet, säger Helena.

Mälarenergi deltar med två adepter och två mentorer i Qraftsamling. En av adepterna är Lisa Granström, enhetschef på Värme. Hon hoppas att kunna utveckla sitt ledarskap och få ett nätverk i energibranschen under det år programmet pågår.

Lisa Granström är chef för 15 miljö- och energingenjörer vid enheten för optimering och analys. Just på hennes avdelning är det en viss kvinnodominans, men det viktiga i en arbetsgrupp är att det finns en variation när det gäller både kön och egenskaper, tycker Lisa.

Lisa är 38 år, relativt ung, men inte ny som chef. Hon kom till Mälarenergi i augusti förra året och hade tidigare arbetat som chef på tekniska förvaltningen i Sala. Hon är miljöingenjör i botten och har alltid känt sig lockad av energibranschen.

– Jag tycker om att arbeta med produktion, att det händer saker. Och just nu, när nya tekniker tar marknadsandelar, är energibranschen ett mycket spännande område, säger hon.

Lisa har redan många tankar kring hur ett gott ledarskap ser ut. Det ska vara tydligt och

rakt. Feedback är viktigt. Och att chefen är inkännande, lyssnande och kan anpassa sig.

– Mitt ledarskap baseras på att mina medarbetare mår bra. Då presterar man också bra, säger hon.

Genom Qraftsamling hoppas hon öka sin trygghet i att fatta rätt beslut och ytterligare stärka sin förmåga att leda medarbetarna till allt bättre resultat. Och eftersom hon är ny i energibranschen ser hon också programmet som en möjlighet att bygga upp ett eget nätverk för framtiden.

Lisas mentor är en man som arbetar på Vattenfall som hon träffar några gånger medan programmet pågår.

– Det mesta av ansvaret för vad vi ska komma fram till ligger hos mig. Det är jag som ska reflektera över mitt ledarskap, faktiska händelser som inträffar på jobbet och utmaningar jag har. Som mentor ska han inte komma med svar eller peka ut riktningen, men vara ett bollplank, förklarar hon.

Jag tycker om att arbeta med produktion – att det händer saker. Och just nu, när nya tekniker tar marknadsandelar, är energibranschen ett mycket spännande område, säger Lisa Granström.

Eva Söderberg, affärsområdeschef på Mälarenergi Elhandel, deltar i programmet som mentor.

När Eva började i energibranschen för snart 30 år sedan var andelen kvinnor runt 20 procent. Nu utgör de knappt 30 procent. Hon hoppas att Craftsamling ska leda till att fler kommer in. Att vara mentor är ett litet bidrag som kan göra stor nytta över tid, tror hon. Självt hade hon gärna haft stödet av en mentor när hon var ny som chef.

– Jag har haft förmånen att ha flera duktiga och inspirerande chefer, men mentorsrollen är något annat. Som mentor är man en professionell lyssnare med uppdrag att ställa frågor som startar en inre process hos adepten. Det är en utmaning att avhålla sig från att servera lösningar utifrån sina egna tankar, säger hon.

Idag är **30%** av Mälarenergis anställda **kvinnor**. Det gäller alla funktioner.

28% av Mälarenergis **chefer** är kvinnor.

Målet är att på sikt ha en fördelning med

40% kvinnor
60% män

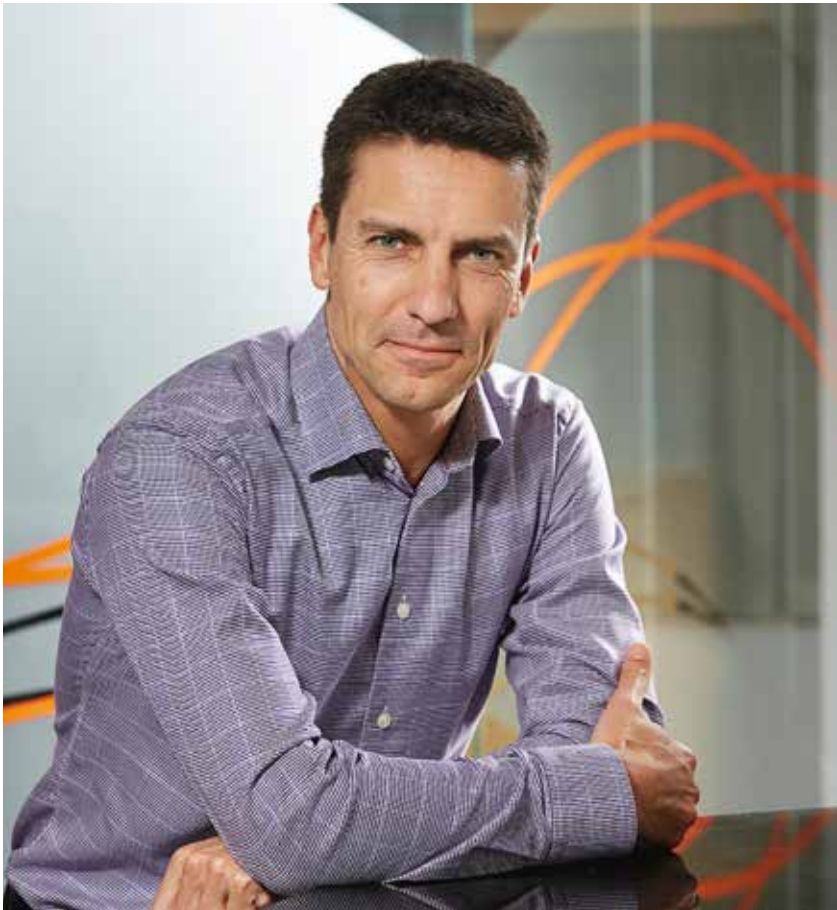
På Mälarenergi har fyra aktivitetsmål ställts upp för det närmaste årets jämställdhetsarbete. Det första är att utbilda samtliga chefer i jämställdhet. Det andra är att föra in könsperspektivet i den återväxtplanering som görs och se till att det finns kvinnliga medarbetare där. Det tredje är ett seminarium för kvinnliga ingenjörstudenter på den årliga energikonferensen HUB i höst och det fjärde ett examensarbete som handlar om förebyggande arbete mot diskriminering och trakasserier.

De avdelningar som idag har flest kvinnor är de inom koncernstaberna HR, Finans och Marknad.

– Vi behöver generellt fler kvinnor i tekniska funktioner, fler kvinnliga ingenjörer. Det finns avdelningar som redan har en bra könsfördelning, men många som har en stor överrepresentation av män. Vi har som mål i hela koncernen att alltid beakta det kön som är underrepresenterat när vi rekryterar nya medarbetare, berättar Sara Ståhlberg, HR-generalist på Mälarenergi.

Ett kortsiktigt mål, fram till 1 januari 2017, är att andelen kvinnliga chefer på Mälarenergi då ska ha ökat från 28 till 30 procent och därmed spegla den könsfördelning som redan finns totalt i företaget. Men det mer långsiktiga målet är en fördelning på 40 procent kvinnor och 60 procent män.

Att få in kvinnliga chefer som kan bli förebilder är ett viktigt komplement till det övriga jämställdhetsarbetet som Mälarenergi bedriver, menar Magnus Hemmingsson som är vd på Mälarenergi.

– Vi arbetar redan en hel del med jämställdhetsfrågor, till exempel med högskolor. Att man nu, med ett program som Oraftsamling, går ut så brett skapar en attraktivitet i hela branschen. När det får fäste på universitet och högskolor bygger det en plattform för att få in bra talanger, inte minst kvinnor. Vi vill inte kvotera in kvinnor i en attraktiv bransch, säger han.

Ibland talas det om att fler kvinnor i energibranschen kommer att gynna omställningen till ett hållbart energisystem. Magnus håller med om den analysen, men bara delvis.

– Jag håller med om att mångfald gynnar omställningen. Men det är inte begränsat till ett könsperspektiv. Olika bakgrunder över huvud taget gynnar den utvecklingen. Fler perspektiv skapar kreativitet och leder till nödvändiga förändringar mot ett hållbart samhälle, säger han.

Hur står det till med jämställdheten i hela energibranschen?

Hur det ser ut med jämställdheten i energibranschen kan ingen svara på idag. Det behövs en systematisk genomlysning och Energy Competence Center hos Jobba i Västerås har fått i uppdrag att göra en kartläggning. Den ingår i en serie näringslivsanalyser från Vinnova – *Trender i Sveriges kunskapsintensiva Näringsliv*. Resultatet ska presenteras i sommar.

– Vi ska titta på fyra olika parametrar som gäller anställda i energibranschen; ålder, kön, utbildningsnivå och härkomst. Det ska omfatta hela landet och olika branschsegment, som till exempel fjärrvärme och elnät, berättar Samuel Strömgren, projektledare på Energy Competence Center.

Grundmaterialet är data från SCB och omfattar perioden 2007–2013. Så gott som hela energibranschen kommer att finnas med i kartläggningen. Allt från energibolag till

maskin-, system- och komponenttillverkare. Genom att sammanföra olika perspektiv kommer nya, intressanta och mer specifika bilder att träda fram, menar Samuel Strömgren.

– När det gäller jämställdhetsaspekten kommer vi att kunna utläsa betydligt mer än antalet kvinnor i företagen 2013, jämfört med 2007. Vi kommer också att kunna se hur det ser ut inom olika branschsegment, vilka utbildningsnivåer och arbetsroller kvinnor har och hur de är kopplade till varandra. Till exempel hur många kvinnliga

chefer som också är civilingenjörer inom olika segment, säger han.

Det statistiska underlaget ska kompletteras med 10–15 intervjuer med olika företag.

– I intervjuerna kommer vi att fånga upp ett framtidsperspektiv. Vilka problem ser man framåt, till exempel i samband med pensionsavgångar? Vilken utbildningsnivå kommer att behövas för olika befattningar i framtiden? Vilka förändringar i arbetslivet väntar man sig?

Kungsbyns djurpark

– en lärorik plats för både barn och vuxna.

Mata älgar och lemurer, mysa med mufflon, rida på ponny, klappa ormar och åka på safari i traktorvagn. Allt det här och mycket mer kan du uppleva i Kungsbyns djurpark tolv kilometer öster om Västerås. På **en gammal mjölkgård från 1879** bor ett 50-tal mer eller mindre klappvänliga arter, totalt cirka 300 djur.

TEXT: KRISTINA GREFBERG. FOTO: LASSE FREDRIKSSON. ILLUSTRATIONER: LAJ ILLUSTRATION.

KUNGSBYN HAR ETT VACKERT LÄGE PÅ LANDET
MELLAN VÄSTERÅS OCH ENKÖPING.

UPPLEV
VILDA DJUR
PÅ SAFARI

TRÄFFA
BUSIGA
LEMURER

ORMSHOW
VARJE DAG

KOM NÄRA
LEGUANEN

något mer ovanligt, kamelparet Tolstoy och Paulina med fölet Charlie som föddes på gården under våren.

Efter en spännande traktorsafari bland visenter och hjortar är det dags för det mest exotiska, terrariet med pytonormar och kobror. Men först tittar vi in hos de busigt charmiga ringsvanslemurerna. En nyfödd unge sitter stadigt kvar på mammans rygg trots hennes vilda framfart mellan grenarna.

– Lemurer älskar att sola, så vi bygger en utomhusavdelning åt dem till sommaren, förklarar Henrik innan han öppnar glasväggen till det stora terrariet.

En tropisk, fuktig värme slår emot oss där vi står andäktigt väntande på en förevisning av världens giftigaste och världens största ormar. En gång om dagen har Henrik en ormshow på övervåningen i den stora ladan. Den som vågar får även gå fram och klappa en orm.

I sommar erbjuder Kungsby flera nya attraktioner, bland annat dvärgsilkesapor och uroxar. En annan nyhet är sommar-teatern, en familjeföreställning om en flicka och en gris på granngården. Mer avslöjar inte Henrik än.

Passa på att utnyttja erbjudandet här intill och gör en utflykt till Kungsby i sommar, en spännande djurpark med minnesvärda upplevelser för alla åldrar.

Vi möts av kakaduornas högljudda skrik och plötsligt befinner vi oss på exotiska breddgrader, en känsla som förstärks när vi upptäcker leguanen i buren intill. Men då har vi ännu inte sett de större reptilerna, som hanteras ömt och respektfullt av Henrik Ludvigsson, som tillsammans med sin fru Maria Celion Ludvigsson driver Kungsbyns djurpark i lantlig miljö.

Henrik växte upp på landet och hans största intressen är djur och natur. Han skaffade sin första orm när han var sju år. Sedan blev det många resor runt om i världen, där han arbetade med djur på olika sätt bland annat i Afrika. Nu har han förverkligat sin pojkdrom, en alldeles egen djurpark.

– Vi jobbar med det vi brinner för, djur och natur. Vi vill visa upp den mångfald som finns i världen och skapa upplevelser kring det, säger Henrik. Här på Kungsby har vi samlat många svenska arter, men hos oss kan du också bekanta dig med djur från Asien, Sydamerika, Australien och Madagaskar. Vi förevisar och berättar om djuren, ett besök i vår djurpark är roligt och lärorikt för både barn och vuxna.

Henriks far köpte gården 1995 och drev saluhall och restaurang i huvudbyggnaden, där det tidigare varit kalvkätte och bås för mjölkkor. Redan för tolv år sedan startade Henrik och Marie en djurpark i miniformat här, sedan stängdes saluhallen 2010 och paret övertog gården. I december 2014 öppnade de Kungsbyns djurpark, med restaurang, café och souvenirshop i entrén.

” Vi jobbar med det vi brinner för, djur och natur. Vi vill visa upp den mångfald som finns i världen och skapa upplevelser kring det. HENRIK LUDVIGSSON.

– Vi vill framför allt skapa närhet till djuren, mötet är viktigt, och så förmedlar vi kunskap om både svenska och exotiska djur. Vi erbjuder utbildningspaket för skolor och forskolor kopplat till läroplanen. Grundvärderingar för hela verksamheten är empati och respekt.

Henrik erbjuder oss att följa med på en tur runt gården.

Vi vandrar runt och kan på nära håll uppleva vildfår och älg, kaniner, minigrisar, åsnor och vildsvin. Men plötsligt får vi se

SE VILDSVIN
PÅ NÄRA HÅLL

MÖTE MED EN
SYDAMERIKAN

TOLSTOY,
PAULINA &
CHARLIE

ERBJUDANDE TILL DIG SOM ÄR
KUND HOS MÄLARENERGI.

GÖR ETT BESÖK PÅ
KUNGSBYNS DJURPARK

KÖP TVÅ ENTRÉBILJETTER BETALA FÖR EN.

Erbjudandet gäller 27 juni till 3 juli.

Inträdespriser:

Vuxen 190 kronor

Barn 3 till 12 år 120 kronor

(Vid köp av en vuxen- och en barnbiljett betalar du för vuxenbiljetten.)

Öppettider:

10 till 18 alla dagar under sommaren.

Café, restaurang och shop finns i anslutning till djurparken.

I entrépriset ingår alla aktiviteter som sker inne i djurparken, till exempel:

Safaritur

Ponnyridning

Matning av djuren

Ormshow

Teaterföreläsning

Läs om aktuella
aktiviteter och
program på
www.kungsbyn.se

Klipp ur kupongen, skriv namn och telefonnummer nedan och ta med till Kungsbyn för att utnyttja erbjudandet.

Namn

Telefon

Klipp ur och ta med!

Mälarenergi skapar Laddregion Mälardalen.

Antalet **laddbara bilar i Sverige ökar** för varje månad och i och med det ökar även behovet av fler laddstationer. För att möta efterfrågan och bidra till **sänkningen av koldioxid i regionen** skapar Mälarenergi en infrastruktur för elbilar, Laddregion Mälardalen.

Månadsabonnemang och medlemskap.

Inom kort kommer en ny webbsida där du som är elbilsägare kan hitta all nödvändig information om elbilar och där vi samlat relaterade tjänster. Från och med november i år kommer du även kunna teckna ett månadsabonnemang som innebär att du betalar en engångskostnad och sedan laddar fritt upp till ett visst antal mil. Om man inte är medlem, och innan betalningslösningen är på plats, så betalas laddningen per minut.

Satsningen på laddstationer för elbilar är en naturlig del i Mälarenergis fortsatta arbete för en bättre miljö. Målet med projektet är att möjliggöra och underlätta elbilsanvändandet för dem som bor i och reser genom Mälardalsregionen. En infrastruktur för elbilar bidrar till ytterligare sänkning av koldioxidutsläpp och stärker stadens och regionens attraktionskraft.

Mälarenergis ambition är att tillsammans med samarbetspartners etablera hundratals laddplatser fram till och med 2019. Mälarenergi har ett helhetsansvar. Inom koncernen finns redan alla viktiga funktioner på plats som till exempel kundcenter, driftcentral, beredskap, elnät, service & entreprenad, projektering och marknadsföring.

– Alla biltillverkare går mot att bygga elbilar idag och 2030 ska Sverige ha en fossiloberoende fordonsflotta, berättar Nicklas Hällman, projektledare för Laddregion Mälardalen.

En laddstation kommer att bestå av flera laddplatser med möjlighet till både snabb- och semisnabb laddning. De flesta stationer kommer att placeras i anslutning till parkeringsplatser vid köpcentra och andra välbesökta anläggningar. En snabbbladdning tar cirka 20 minuter och en semisnabbbladdning cirka 1 timme.

I höst kommer det att finnas färdiga laddstationer på Erikslund, Rocklunda och Kopparlunden i Västerås samt vid Big Inn i Köping. Ytterligare tre stationer planeras och arbetet med dem kommer igång under hösten.

Bild: Compass Fairs.

Grönt boende i fokus på årets bomässa.

Den 23–25 september finns Mälarenergi och Fibra på plats på regionens största bygg- och boendemässa i ABB Arena Syd i Västerås.

Temat för mässan är Grönt boende: det vill säga ett energieffektivt och miljövänligt boende. På mässan får du veta hur du kan bli en hemmahjälte genom att minska din energianvändning och på så sätt bidra till en bättre miljö och ett hållbart samhälle.

Passa även på att bli inspirerad av Matte Karlsson och Willy Björkman från TV4:s Bygglov som ger gröna renoveringstips.

Datum och öppettider:
Fredag 23/9 kl. 12.00–18.00
Lördag 24/9 kl. 10.00–17.00
Söndag 25/9 kl. 10.00–17.00

Ta del av ny teknik.

Lär dig mer om miljö och klimat.

Lyssna på intressanta föredrag.

Ställ frågor till experter.

Lär dig sänka dina energikostnader.

Ta del av mässerbjudanden.

För mer info www.bomassa.se

...och 10 000-tals besökare på MälarenergiCup.

Det var många innebandybollar i rullning under MälarenergiCup som utspelade sig i Västerås den 15–17 april. 7 000 barn och ungdomar spelade 770 matcher under tre dagar. Och hela 3 300 bollar rullade in i mål.

– MälarenergiCup är nu inne på sitt åttonde år och för oss på Mälarenergi är det ett viktigt event som både främjar idrott för barn och ungdomar och drar många besökare till Västerås, säger Glenn Braun, sponsrings- och eventansvarig på Mälarenergi. I år fick även funktionshindrade en chans att vara med i den nya Paracupen, vilket känns extra roligt och viktigt.

Mälarenergis monter i ABB Arena Syd var populär bland föräldrar och andra vuxna som uppskattade att få en liten paus. I montern bjöds bland annat på 1 600 koppar kaffe, Svealands godaste kranvatten, mobilladdning och fri surf.

Under dagarna passade Mälarenergi på att informera om Lag-el, ett nytt och enkelt sätt att tjäna pengar till lagkassan. Läs mer om det på malarenergi.se.

Vinnarna i Instagramtävlingen!

Under Cupen kunde lagen delta i en Instagramtävling och vinna deltagaravgiften till 2017 års cup. De lag som genom sina bilder och filmer spred mest glädje och energi var; Klockarbergets BK F 02/03, Björklinge BK 2 (klass F03) och SAIK P02 Svart.

Martin Ringqvist och Lars Engström på Mälarenergi vid den nya vattenledningen som ska ligga på botten i Mälaren mellan Hässlö och Lövudden.

6 kilometer vattenledning sänks ner i Mälaren.

Äntligen sommar och sol över glittrande Mälarfjärdar. Nu vill vi vara ute på sjön och njuta av bad och båtliv, kanske ta färjan till Elba eller Östra holmen för ett dopp. I sommar får västeråsare och turister sällskap av Mälarenergi på fjärden då en nära **sex kilometer lång vattenledning** kommer att sänkas ner på sjöbotten.

TEXT: KRISTINA GREFBERG. FOTO: LASSE FREDRIKSSON.
FLYGBILD: LANTMÄTERIET GEODATASAMVERKAN.

Den nya vattenledningen är 63 centimeter i diameter och väggarna är cirka sex centimeter tjocka. Riktigt rejäl för att hålla i hundra år.

Under våren har 500 meter långa plaströr guppat på Mälaren bakom Kraftvärmeverket. Under sommaren kommer de att sänkas mot botten tvärs över fjärden från Hässlö i öster till Lövudden i väster och fyllas med dricksvatten. Den nya huvudvattenledningen blir totalt nästan en mil lång och bortåt sex kilometer kommer att ligga under vattnet. Hela arbetet, som måste utföras under sommarmånaderna, görs med största möjliga hänsyn till båtlivet på Mälaren.

Den nya vattenledningen behövs för att säkra vattennätet och behovet av dricksvatten fram till 2050, särskilt i de västra delarna av staden. Enligt prognosen kommer Västerås då att ha 200 000 invånare och många nya verksamheter som behöver vatten.

– Att dra vattenledningar på sjö- och havsbotten är en beprövad metod, men också det billigaste sättet, säger Lars Engström, ansvarig för Mälarenergis vattenledningsnät. Dessutom blir det minimala störningar för västeråsarna jämfört med att gräva ner den stora ledningen under jord längs gatorna.

Arbetet med sänkningen av sjöledningsdelen påbörjades den 15 juni då fiskarnas parningstid var över. Men under 17–21 juni avbröts jobbet när junior-SM i segling avgjordes på Västeråsfjärden.

– De svarta 500-metersrören svetsas samman ute på fjärden med hjälp av en specialutrustad pråm, berättar projektledaren Martin Ringqvist på Mälarenergi. Sedan sänks rören ner på botten, som djupast 15 meter, med hjälp av betongvikter. Arbetet med sänkningen av ledningen och hela jobbet i vattnet kan allra längst pågå till 15 september då yrkesfiskarna startar sin säsong.

– Vi samordnar hela arbetet tillsammans med Sjöfartsverket eftersom vi har stor far-

tygstrafik i Mälaren. Där vårt arbete pågår på fjärden markerar vi tydligt ut med bojar så att även fritidsbåttrafiken ska flyta så smidigt som möjligt i sommar, förklarar Lars.

Under senhösten är det dags att släppa på vattnet i den nya ledningen efter provtryckning och besiktning. Undervattensledningen kommer kontinuerligt att inspekteras med hjälp av dykare under de 100 år som rörens livslängd beräknas till.

Arbetet i Mälaren påbörjades den 15 juni då fiskarnas parningstid var över och kan längst pågå till 15 september då yrkesfiskarna startar sin säsong.

	HET SAS	AV SISTA SKRIKET	KLIVA	↓	KNÄCKIG GODBIT	↓	GRIPER POLISEN	↓	DREV IN SKATT	↓				
			ENTRÉ		GEMEN				7					
	VAR OLOF TRÅ-TALJA								VIND-VISARE					
	HAR SITT NUMMER					11	SKART BLAD			JORDART				
							RÅSTEN			USAIN BOLT				
	DRIV-MEDEL				MED PÅ NÖTERNA	↓	PANG							
							SVALL							
	STAM-KNÖL								FRÅGE-SPEL					
	PARTI													
	FÄFANG				LÄNGD-MÄTT				4					
					JÄRN									
		6							ESKORT					
SER MAN SOM MYCKET VIKTIG		OCKSA	STAPEL	RÖR	↓	FÄRGAT	MICKEL FÖR RÄV	BOND-AFFÄR	POPMISS	FÄ	↓	I BESTICK		
				3					FILM-BRUCÉ	MONO-GAMI		BAK-VATTEN		
SKREV PIERINA						NÖD-TIDEN			DE FÄR ÄL ATT KLARA SIG		KÄRL			
DET SES MED MARIA									↓	ÄR VISS BANDIT				
KAN MAN GÅ SOM			MÄL		↓	KÖR I UPPSALA BILORG.	DÄR SES INGEN FARA	HAWAII-KRANG	8		TILDELNING	14	DÄR SPARAS DATA	ÄR GODA TING
LÄNAD TID	↓													
			BE-KLAGA			FÖR DATA FÖR VAKT		ÄR YRKES-KUNNIG	↓				PRÄST-VIGA	
							STATERNA DÄR		SITTER MALIN BARYARD GENOM				LÄGE	
HAS I HÅLA							MM							
JOX														
DÄR KLUBBAS LAKE	12	KUNDE VALA		DÄ DET ROPAS		ÖVAS PÅ			SJUKT ÄLSTER SOM DOG	↓	KOLÄGE			KORT LEKMAN
						UTSLAG					PLUTO-NIUM			
									HANDLAR MED DRÖGER				13	
SLOGS TILL SLANT				VIT HOS DOKTORN				ÅNGAV-GÅNG						

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----

Skicka in din lösning senast den 12 augusti till:
 Mälarenergi, Box 14, 721 03 Västerås eller ta en bild
 av krysset och mejla till tavling@malarenergi.se
 Märk kuvert eller mejl: Mälarkryss.

Mejladress: _____

Namn: _____

Telefon: _____

Adress: _____

Postadress: _____

Stadens kontrollrum växer fram.

Hela vår vardagsvärld påverkas snabbt vid ett elavbrott. Det gäller allt från belysning, Internet, portlås, värme och vatten i våra bostäder till den yttre miljöns trafiksignaler, transporter och informationskanaler. Bränder, översvämningar och sabotage är andra hot mot vår infraservice. **Nu utvecklar Mälarenergi i samverkan** med andra aktörer Stadens kontrollrum som ska se till att **samhällskritiska funktioner säkras** i regionen.

TEXT: YVONNE BUSK. FOTO: LENNART HYSE. ILLUSTRATION: TOBIAS FLYGAR.

Stadens kontrollrum ska skapa resiliens, alltså optimala möjligheter att förutse och möta plötsliga störningar och kriser, samt säkerställa att viktiga samhällsfunktioner tål och återhämtar sig från de händelser som ändå inträffar. Många olika kugghjul i samhällsmaskineriet ska värnas – tjänster, varor, energiförsörjning, pengar, människor och information. En utgångspunkt är att en region som präglas av resiliens också är attraktiv att bo och verka i.

Mälarenergi har redan ett omfattande övervaknings- och kontrollsystem i sin driftcentral. Idag finns det mer än 60 kontrollrum som

fångar upp information från cirka 170 000 sensorer. Sex av kontrollrummen är alltid bemannade dagtid och två är bemannade dygnet runt. Det är en god grund att bygga vidare på. Men den struktur som nu byggs innebär att man lämnar de "stuprörsbyggda" kontrollfunktionerna och ser till att det sker en automatiserad samordning i regionen.

Tillsammans med Västerås stad och Mälardalens brand- och räddningsförbund genomförs en förstudie för att kartlägga hur alla olika larm- och informationscentraler fungerar idag.

– Det blir en helt annan ekonomi om man bygger vidare på en grund som redan finns, jämfört med om man ska bygga upp ett helt nytt system. Men för att klara de

grundinvesteringar som ändå behövs måste vi samarbeta med andra stora aktörer, förklarar Jonas Persson, avdelningschef för Elnät Marknad & Mättjänster och den som leder projektet.

Den plattform som är en förutsättning

för Stadens kontrollrum tar form i ett angränsande projekt inom Mälarenergi – Automatisering – som i samarbete med Fibra skapar ett stabilt kommunikationsnät som kan digitaliseras.

Med det som grund ska Stadens kontrollrum öppna möjligheter för allt från effektiva och samordnade insatser vid katastrofer till rutinmässiga vardagskontroller.

– Det ska vara ett system som är säkert och lättåtkomligt för våra kunder och de ska via kontrollrummet kunna övervaka olika funktioner i sin fastighet. Det är en vision vi har. En annan är att den vårdteknik som redan idag finns i vissa hem, till exempel robotövervakning, ska kunna utrustas med branddetektering och larmfunktion, säger Stig Olaisen, IT-chef på Mälarenergi.

Företag som ABB och Ericsson är intressanta samarbetspartners för de styr- och kommunikationssystem som utvecklas.

– Det är ett win-win-koncept. Vi behöver mjukvara som ABB kan leverera. Samtidigt lär de sig av oss hur ett utvecklingsarbete

» som detta kan bedrivas. Kunskaper som de kan överföra till likande koncept i andra delar av världen, och Västerås stad kan bli en föregångare för andra kommuner i Sverige. På samma sätt får Ericsson del i ett utvecklingsarbete som ger kunskap, samtidigt som de bidrar med kommunikationslösningar till alla sensorer i systemet. Det är en komplicerad teknik som behövs för att nå de sista och viktiga pusselbitarna i kommunikationen, förklarar Stig Olaisen.

Från Stadens kontrollrum ska information kunna gå ut till fler än närmast berörd myndighet och skapa en effektivare beredskap när något inträffar. Vid till exempel en lägenhetsbrand kan sms gå ut till grannarna i huset, dels för att varna dem och dels för att de kanske kan göra en insats. Trafikljusen kan automatiskt ge grönt ljus längs brandbilarnas väg och därmed underlätta framkomligheten. Bilar som har primärt andra uppgifter, vaktbolag och hemtjänstens bilar till exempel, kan vara utrustade med brandsläckare och hjärtstartare. Om de som kör dem dessutom har fått en enkel brandutbildning kan de larmas för en första insats i väntan på utryckningsfordon.

- En viss samordning finns naturligtvis redan, men det som blir nytt och unikt är automationen, förklarar Jonas Persson och exemplifierar med en händelse i samband med den stora skogsbranden i norra länsdelen sommaren 2014.

- Någon av dagarna var rök på väg mot Västerås och folk uppmanades att stänga av ventilationen. Om fastighetsägare ska kunna göra det idag måste de åka ut till varje fastighet och stänga av ventilationen. Men med ett sammankopplat och automatiserat system skulle det kunna ske centralt från Stadens kontrollrum. Ett annat exempel kan vara att man kan begränsa avstängningar vid till exempel en vattenläcka, så att vattentillförseln stängs av bara för de berörda husen, förklarar han.

Stadens kontrollrum är en del i Mälarenergis strategiska plan som antogs 2014. Det kommer att byggas steg för steg med sikte mot 2028, men med konkreta mål fram till 2019. Vissa steg kommer att färdigställas redan i år och nästa år. I samband med att Mälarenergi flyttar till nya lokaler 2018 ska ett krisledningscentrum för flera olika verksamheter inrymmas där.

Varje stad måste ha kontroll på sex samhällsviktiga urbana flöden. Pengar, information, människor, tjänster, varor och energi. Det är sex fristående system som samtidigt hänger ihop och som är beroende av varandra.

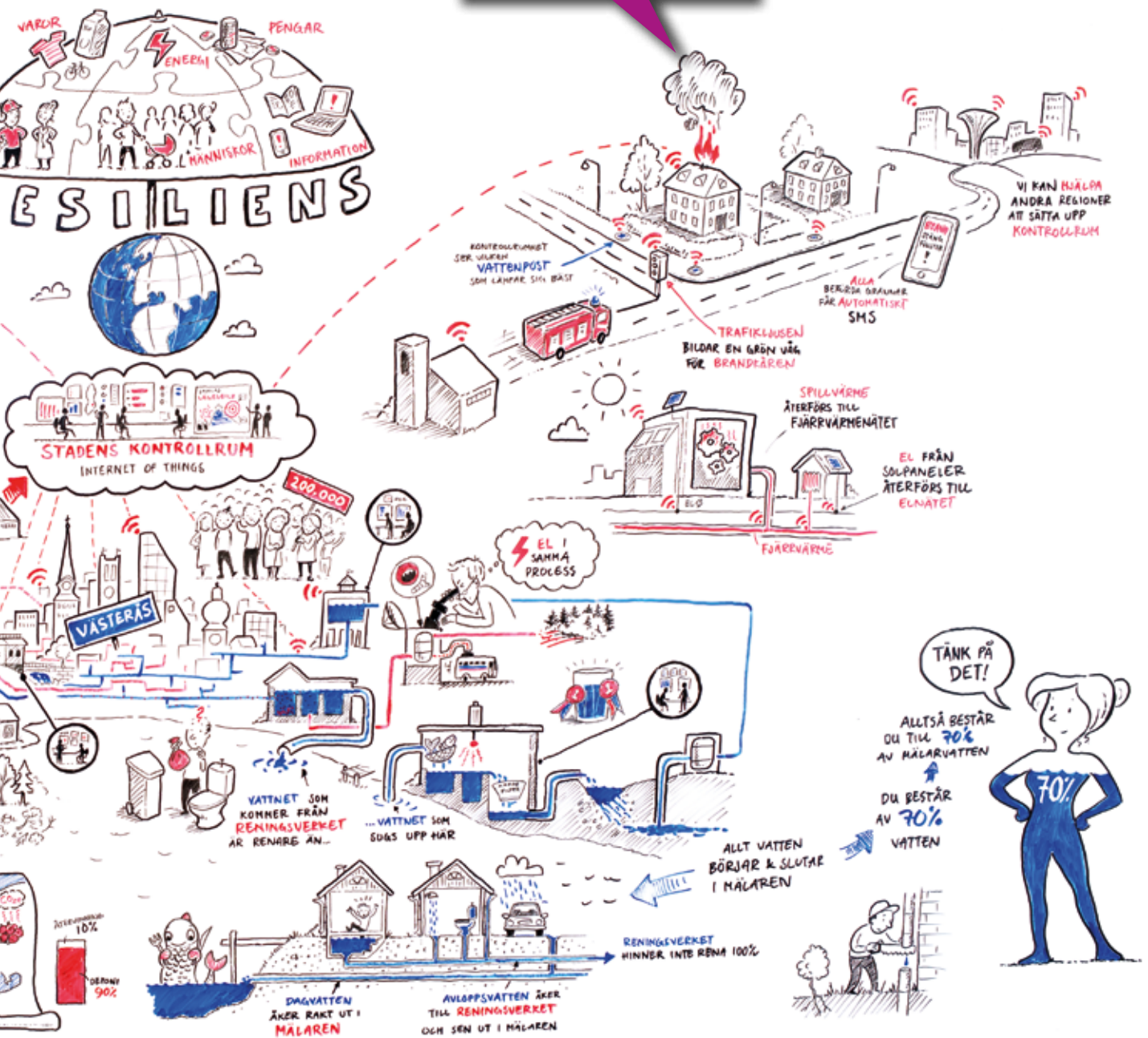
Mälarenergi står för många livsviktiga funktioner och har idag ett väl fungerande kontrollrum och välutvecklade automatiserade flöden i sin verksamhet. Men om alla går ihop till ett Stadens kontrollrum kan alla samhällskritiska funktioner i regionen övervakas både vid oförutsedda händelser och i rutinmässiga vardagskontroller.

Resiliens betyder: optimala möjligheter att förutse och möta plötsliga störningar och kriser, samt säkerställa att viktiga samhällsfunktioner tål och återhämtar sig från de händelser som ändå inträffar.

Om det börjar brinna idag går ett larm till sambandscentralen som skickar brandkåren till platsen. Med Stadens kontrollrum skulle operatören kunna skapa en grön väg förbi alla trafikljus. Mälarenergi skulle få meddelande om att slå ifrån elen så att det blir säkert att spruta vatten på huset. Och de boende skulle, via mejl eller sms, snabbt kunna underrättas om händelsen och omfattningen.

Med Stadens kontrollrum kan olika samhällstjänster samarbeta på ett helt nytt sätt. Vid stora kriser skulle krisledare och beslutsfattare få en samlad lägesbild och basera sina beslut på uppdaterad fakta från alla samhällssystem samtidigt. Då kan de effektivt fördela resurser och ge korrekt information till media och medborgare.

FRI SURF med Fibra i sommar.

Ser du fram emot sol och lata dagar på bryggan eller picknick i parken, men har ingen surf-tid kvar på mobilen? Lugn, i sommar flyttar Fibra utomhus och erbjuder fri surf på flertalet platser i hela Fibras nätområde.

Mälarenergi Stadsnät har sedan starten drivits av Mälarenergi. 2015 bildade Mälarenergi Stadsnät, tillsammans med stadsnäten i Strängnäs, Eskilstuna, Hallstahammar och Arboga, drift- och utvecklingsbolaget Fibra. Det innebär att du inte bara kommer att kunna surfa fritt i Västerås under sommaren utan även på platser med fri surf i hela Fibras nätområde.

Vill du ha fiber hemma?

På www.fibra.se kan du läsa mer om hur det går till att ansluta sig. Du kan även söka på din adress för att se om fastigheten du bor i redan är ansluten.

Här kollar du vilka platser som har fri surf i sommar
www.fibra.se/sommarsurf

Amerikanskt filmteam på besök hos Mälarenergi.

I våras fick Mälarenergi besök av det amerikanska filmteamet Longwalks Productions.

Filmteamet ville veta mer om anläggningen Block 6 på Kraftvärmeverket och lära sig hur vi svenskar tillgodoser vårt energibehov genom förnybar energi. Med en rundvandring fick man se hur Mälarenergi återanvänder till exempel avfall. Filmen kommer att användas för att utbildna amerikaner hur man med hållbara metoder kan framställa energi. Syftet är att visa hur vi gör i Sverige och få amerikaner att ställa om och tänka mer långsiktigt och miljövänligt.

Vill du kunna fjärrstyra din värme i huset under semestern?

Vill du ha koll på värmen hemma när du inte är där? Då ska du passa på att teckna Serviceavtal Smart i samband med att du byter ut din gamla värmeväxlare.

I avtalet ingår fjärrstyrd värme, en funktion som snabbt upptäcker eventuella fel i din värmeanläggning och samtidigt ger dig möjlighet att styra värmen i ditt hus genom din mobiltelefon.

Om någonting oväntat skulle inträffa med din värmeanläggning skickas automatiskt ett larm både till dig och till Mälarenergis drifttekniker som kommer och avhjälper felet. Om olyckan ändå skulle vara framme ingår även självrisikeliminering vid vattenskada, som en extra trygghet.

Kontakta kundcenter på 021-39 50 50 eller post@malarenergi.se för mer information om Serviceavtal Smart.

Det här ingår i Serviceavtal Smart:

- Installation av fjärrstyrd värme
- Larm vid upptäckt fel eller störning
- Självrisikeliminering vid vattenskada
- Energirådgivning
- Tre besök under avtalstiden utöver larm
- Optimering av energiförbrukning
- Fri arbetstid vid avhjälpning av fel i din fjärrvärmecentral (under ordinarie arbetstid)
- Avtalet löper på 10 år
- 50 % rabatt vid jourtryckning

STÄDA **GIFTFRETT** I SOMMAR!

När du är ledig i sommar tar du kanske tillfället i akt och storstädar hemma. Men har du funderat på vilka hjälpmedel du använder? Visste du att vanliga städkemikalier, som du hittar på städhyllan i din vanliga butik, ofta innehåller farliga ämnen som kan påverka både din egen hälsa och miljön.

Naturligtvis vill du att det ska bli riktigt rent när du städar hemma, men vill du vara säker på att du inte använder farliga kemikalier så finns det bra alternativ. Gamla husmorstips fungerar än idag och det finns även nya produkter som är mer skonsamma för både hälsan och miljön.

Det här behöver du för att städa utan farliga kemikalier:

Såpa

Såpa är ett beprövat rengöringsmedel och kan användas till det mesta. Om du köper den miljömärkta varianten är det ett väldigt bra städhjälpmedel.

Ättika

Ättika tar effektivt bort kalkavlagringar runt till exempel kranar, duschväggar eller i kaffebryggaren. Ättika dödar även bakterier och tar bort missfärgningar i toaletten. Ett tips är att blanda ättika med potatismjöl till en pasta som kan fästa på ytor där ättikan annars rinner av. Kom ihåg att alltid använda handskar och att vädra ordentligt när du använder ättika.

Citron

Citron är lika effektivt som ättika vid kalkavlagringar. Det kan också användas till att putsa mässing, ta bort fläckar på kläder och rengöra mikrovågsugnen. Citron är inte bara ett effektivt rengöringsmedel, det luktar gott också!

Mikrofiberduk och dammvippa

Mikrofiberduk och dammvippa. En mikrofiberduk fungerar bra på fett och damm som inte behöver lösas upp, till exempel på fönster golv eller möbler. Även dammvippan är ett miljövänligt alternativ. Vippan drar åt sig damm som du sedan skakar av utomhus. Perfekt att göra rent bakom skåp och element med.

Bikarbonat

Bikarbonat är en bra luktbottagare och kan användas till alla typer av rengöring. Ett tips är att hälla bikarbonat i skor som har fått dålig lukt. Toalett, handfat, bänkar, kyl och frys gör du enkelt rent med en fuktig trasa och bikarbonat. Skölj av med vatten efteråt. Blanda ättika och bikarbonat för att få en bakteriedödande effekt, men kom ihåg handskarna.

Hälsöfarligt

Miljöfarligt

Giftigt

Undvik miljöfarliga produkter!

Farliga kemiska produkter är märkta med farosymboler och text som informerar om faran. Mer om de olika symbolerna finns på kemikalieinspektionens hemsida, www.kemi.se. Lämna in rester av gamla städprodukter som farligt avfall på ett återbruk.

För **20** år sedan upphörde
MONOPOLET PÅ
ELFÖRSÄLJNING.

Förr var man abonnent hos sitt energibolag. Nu för tiden är man kund. När elmarknaden avreglerades för 20 år sedan påbörjades resan mot en ny företagskultur med mjukare värden och med kunden i fokus.

TEXT: YVONNE BUSK. ILLUSTRATION: ISTOCK PHOTO

Före 1996 var den svenska elmarknaden reglerad och vi var tvungna att köpa elen från den eldistributör som fanns på orten och hade monopol. Vi hade ingen möjlighet att påverka priset eller handla någon annanstans. Syftet med avregleringen, som trädde i kraft 1 januari 1996, var att öka valfriheten för konsumenterna och att skapa förutsättningar för en ökad konkurrens som i sin tur förväntades ge låga elpriser. Avregleringen gällde handel med el. Elnätsverksamheten har förblivit ett reglerat monopol.

– **Första året efter avregleringen** var ett år med mycket regn. Då sjönk elpriserna dramatiskt. Men samtidigt ökade energiskatterna, så priset för kunderna blev detsamma, berättar Jan Andhagen, affärsstrateg och vice vd på Mälarenergi.

Han anser att avregleringen har haft önskad effekt på priserna som generellt är låga och som skiljer ytterst lite mellan olika bolag idag.

– Det är knappast prisskillnader som får folk att byta bolag om de gör det, utan i så fall missnöje med andra saker. Därför är det viktigt att även de delar av Mälarenergi som är monopolverksamhet – vatten och elnät – vårdar kundrelationerna. Det stärker banden mellan oss och våra kunder, säger han.

För elkunderna blev det fritt fram att välja elhandelsföretag 1999. År 2000 bildades Mälarenergi genom sammanslagning av Västerås Energi & Vatten AB, Hallstahammars Energi AB (HEAB) och elförsäljningen

”För länge sedan hade vi en enda marknadsassistent och fakturorna var så krångliga att vi måste ha experter som hade till uppgift att förklara dem för kunderna. Nu har vi tydliga, lättlästa fakturor med diagram som visar elanvändningen i hushållet.

JAN ANDHAGEN, MÄLARENERGI

i Västra Mälardalens Kraft AB (VMK) i Köping. Samtidigt bildades även Mälarenergi Elnät AB och Mälarenergi Stadsnät AB.

Jan Andhagen började arbeta redan 1980 på det som då hette Västerås stads Kraftvärmeverk och ser idag en helt annan företagskultur än den som var rådande före avregleringen.

– Mjukare värden har blivit mer centrala och synen på kunden är en helt annan än tidigare. Det gäller alla delar av Mälarenergis verksamhet, säger han.

Förändringen avspeglas också i hur personalgrupperna förändrats. Tidigare arbetade de flesta med produktion och underhåll. Nu är de färre till följd av bland annat automatiseringar. I stället arbetar många fler med kundkontakter, och Mälarenergi har numera ett stort kundcenter.

På den tiden, när fokus i företaget låg på produktionsdelen, var också språkbruket ett annat, även i informationen som riktades till kunder. Ett led i att göra verksamheten mer kundinriktad har därför varit att rensa i språkbruket och få bort tekniska fackuttryck från informationsmaterial.

– För länge sedan hade vi en enda marknadsassistent och fakturorna var så krångliga att vi måste ha experter som hade till uppgift att förklara dem för kunderna. Nu har vi tydliga, lättlästa fakturor med diagram där man bland annat kan avläsa när elanvändningen är hög i hushållet. På det sättet minskas onödig elanvändning. Det är också något som drivits fram av avregleringen, säger Jan Andhagen.

Med avregleringen ser Jan Andhagen nästan bara fördelar. En nackdel han kan se är att det till och från dyker upp lycköskare och oseriösa företag som utnyttjar den fria marknaden.

– Vi har till exempel sett ett företag som specialiserat sig på att ringa upp och lura 80–90-åringar att teckna avtal där de betalar för en odefinierad ”trygghet”. Det företaget har gått i konkurs nu. Men det gäller att hålla marknaden ren från den här typen av oseriösa aktörer. Där har Konsumenternas energimarknadsbyrå, som ger råd och vägledning i frågor som rör energimarknaden, en viktig uppgift att fylla säger Jan Andhagen.

Har du varit **TROGEN ELKUND** hos Mälarenergi i 20 år?

VINN ETT
ENERGY
BAND!

Energy band är ett aktivitetsarmband där du kan hålla koll på tiden, din sömn, dina steg och övriga aktiviteter.

Är du en av Mälarenergis trogna elkunder? Ta chansen och vinn ett Energy band.

Berätta för oss med högst 50 ord vad som mest motiverar dig att vara en trogen elkund hos Mälarenergi. En jury utser tre vinnare av ett Energy band, värde 870 kr styck.

Mejla ditt svar till tavling@malarenergi.se eller posta till Mälarenergi, Box 14, 721 03 Västerås. Senast den 12 augusti behöver vi ditt bidrag. Märk brevet eller mejlet med ”Trogen elkund”.

Framtidsprognos: **Extrema skyfall.**

TEXT: KRISTINA GREFBERG. FOTO: ISTOCK PHOTO.

Skyfallen ökar och blir kraftigare, ett resultat av de pågående klimatförändringarna. Prognoser visar att **vi måste anpassa oss till ett annorlunda, mer dramatiskt klimat**. Därför satsar Mälarenergi på förebyggande åtgärder av olika slag.

Många husägare i Västerås drabbades av ett ovanligt kraftigt skyfall i juli 2012. De områden som blev mest utsatta var Skiljebo, Brandthovda och Viksång, där 160 hus översvämmades.

Mälarenergi inspekterade alla ledningar runt de utsatta fastigheterna, och på flera ställen upptäcktes felaktigheter i avrinningen. Ett av husen var till exempel inte anslutet till dagvattenledningen. Dagvattnet hamnade istället i en pumpbrunn i husets källare, vilket ledde till källaröversvämning. Översvämningar har drabbat många platser de senaste åren. Förra året föll ett intensivt skyfall över Hallsberg med regnmängder

på uppemot 110 mm, vilket resulterade i 600 skadeanmälningar för ett uppskattat värde av 56 miljoner kronor.

År 2011 lamslogs även Köpenhamn av ett extremt regnoväder. Gator och tågräls hamnade under vatten, toaletter förvandlades till fontäner och bilar fastnade när vägar blev helt oframkomliga. Storstaden var helt enkelt inte anpassad för att ta emot så mycket vatten på kort tid. I stadens nya klimatanpassningsplan bygger man nu om vägarna och parkerna så att dagvattnet kan rinna på marken längs vägarna vid kraftiga skyfall.

Mälarenergi har också påbörjat arbetet med klimatanpassning. Man bygger till exempel om ledningssystemet i Västerås.

Klimatanpassning och förnyelse pågår.

Fler och kraftigare skyfall kan förväntas på grund av klimatförändringar, och Sveriges VA-system måste anpassas efter dessa prognoser. Förra året tillsatte regeringen en klimatanpassningsutredning som kommer att presenteras i början av nästa år.

Äldre avloppsledningsnät består av kombinerade dag- och spillvattenledningar. Från 1950-talet och framåt övergick man mer och mer från kombinerat till duplikat system, där dagvatten och spillvatten leds i separata ledningar som minskar risken för källaröversvämningar.

Precis som i Köpenhamn måste klimatanpassningar även göras i Västerås, särskilt i äldre områden med hus byggda före 1970-talet, där dag- och spillvatten idag ofta rinner i ett kombinerat system.

En normal dag utan regn kommer det cirka 40 000 m³ vatten till avloppsreningsverket i Västerås från kunderna, vid normalt

regn kommer det cirka 60 000–70 000 m³ och vid extremt skyfall kan det komma över 100 000 m³ vatten. Det här klarar inte spillvattenledningarna och avloppsreningsverket av. Då måste man brädda och släppa ut förorenat vatten som innehåller bland annat fosfor och kväve direkt i Mälaren, något som inte kommer att vara tillåtet i framtiden.

För att undvika detta arbetar Mälarenergi aktivt med problemen både vad gäller drift och förnyelse. Anslutningskontroller av fastigheters dagvattenanslutning görs på flera platser för att se till att dagvattnet inte hamnar i spillvattenledningen. Genom att avleda dagvattnet på rätt sätt minskas riskerna för källaröversvämningar och fuktskador i fastigheten, i förlängningen minskar även risken för negativ påverkan på miljön, främst mindre övergödning i Mälaren.

Ett sådant arbete har Mälarenergi utfört under det senaste året på Jakobsberg, där man lagt ner nya dagvattenledningar så att spillvatten och dagvatten leds bort i separata ledningar. De nya rören kommer att hålla i minst 100 år, en trygghet för husägarna som ska anslutas till det nya systemet.

ORDFÖRKLARING

Avloppsvatten
Förorenat vatten som avleds i avloppsledningsnätet. Kan bestå av spillvatten, dagvatten och dräneringsvatten.

Spillvatten
Förorenat vatten från bland annat hushåll (bad, disk, tvätt och toalett) och industrier.

Dagvatten
Tillfälligt ytligt avrinnande regn- och smältvatten från tak, stuprör och mark.

Dräneringsvatten
Grundvatten och nedträngande vatten från regn och snösmältning som avleds i dräneringsledning eller dike.

Kombinerat system
Avloppssystem där spillvatten och dagvatten avleds i gemensam ledning.

Duplikatssystem
Avloppssystem där spillvatten och dagvatten avleds i skilda ledningar.

Servisledning
Ledning som ansluter fastighet till huvudledningsnätet i gatan.

Bräddning
En bräddning innebär ett tillfälligt utsläpp av orenat avloppsvatten till följd av att ledningsnätet eller reningsverk är överbelastat och vattenmängden är större än vad VA-systemet klarar av.

Bräddning sker framförallt i samband med kraftigt regn och snösmältning eller vid höjda vattennivåer i samband med storm. Vid dessa tillfällen kan enorma mängder vatten komma in i ledningsnätet på kort tid, dels via dagvattenbrunnar och dräneringsrör, dels via otäta rör och fogar. Vattnet vid dessa tillfällen är kraftigt utspädd och består till största delen av regnvatten.

Vid normalt regn kommer det cirka 60 000–70 000 m³ och vid extremt skyfall kan det komma över 100 000 m³ vatten till avloppsreningsverket.

» Minimera risken för översvämningar och fuktskador i ditt hus.

Vid kraftiga skyfall kan ledningssystemet bli tillfälligt överbelastat och det kan i värsta fall leda till att vatten rinner in genom garageportar, källardörrar och tränga in i sprickor i källarväggar. Det kan även komma upp via golvbrunnar och andra avloppsenheter. För att undvika detta är det viktigt att regelbundet underhålla befintliga skyddsanordningar och vid behov installera en pump för spillvatten från källarplanet.

Kontrollera hur stuprör och dräneringsledningar är kopplade så att inte reningsverket belastas med regnvatten eller ökar risken för källaröversvämning hos dig eller dina grannar.

Ska du bygga om dräneringssystemet?

För att förhindra att dagvatten tränger upp i dräneringen bör du installera en pump som lyfter upp dräneringsvattnet till marknivån, så att det sedan med självfall via en dagvattenbrunn kan rinna till Mälarenergis ledning, se illustration nedan.

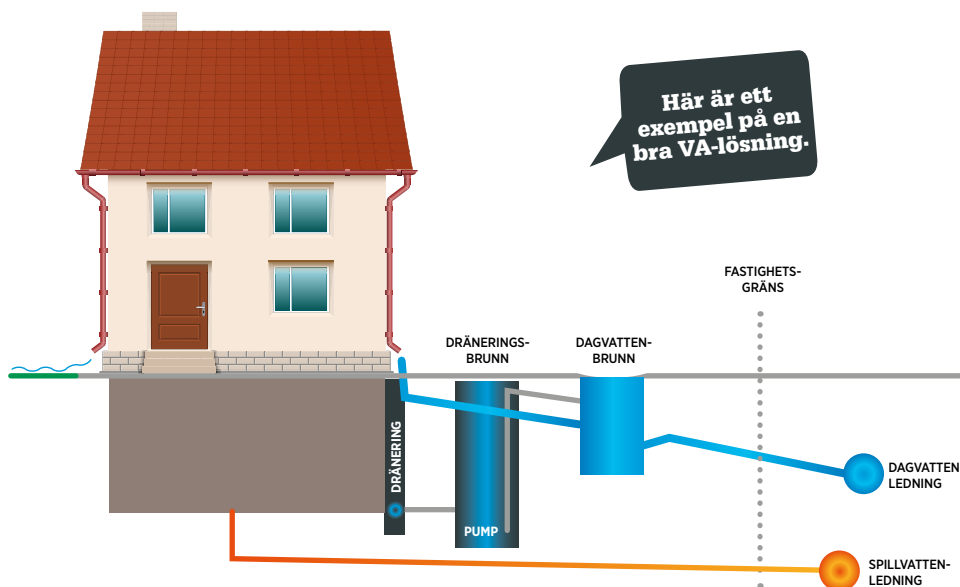
Man kan på ett enkelt sätt minska mängden dagvatten till ledningssystemet genom att ta hand om dagvattnet lokalt. Det

© Göran Lundgren

är viktigt att dagvatten från alla hårda ytor leds bort så att man inte får in dagvattnet i husets dränering. Med en stuprörsutkastare kan man leda ut vattnet på grönytor på tomten.

Om dagvattenservis till fastigheten upprättats får inte dagvatten ledas till spillvattensystemet. Om Mälarenergi bygger om avloppssystemet i gatan till duplikatsystem, alltså avloppssystem där spillvatten och dagvatten avleds i skilda ledningar, ska husägaren se till att även de privata ledningarna separeras.

Att drabbas av översvämning är både obehagligt och arbetsamt, och det kan bli väldigt kostsamt.

Garagenedfarter är en stor riskfaktor. Markvatten rinner ner till dagvattenbrunnen framför garageporten. När ledningen inte hinner med att avleda allt regnvatten kan det rinna in genom garageporten. Är dagvattenbrunnen dessutom felkopplad och sitter ihop med husets spillvatten kan vattnet tryckas upp i källarens golvbrunn.

Vatten kan tränga in i källaren genom golvbrunnar och andra avloppsenheter eller genom källardörr, garageport eller sprickor i källarväggarna.

Ett obehagligt exempel på vad som kan hända vid en källaröversvämning.

Vid kraftiga skyfall hinner inte Mälarenergis dagvattenledningar leda bort allt vatten utan det samlas i markens lågpunkter. Gatorna ska helst fungera som alternativa avrinningsvägar. Undvik att köra genom vattensamlingar eftersom det är svårt att veta hur djupt vattnet är.

Här är ett bra exempel på hur man kan leda bort vatten från en carport. Är det ett stuprör från ett hus måste vattnet ledas längre bort från huset för att inte belasta dräneringen och riskera fuktskador.

Mer information, tips och råd hittar du på www.malarenergi.se

Var försiktig när du handskas med el i sommar.

På sommaren är det vanligt med både utvändiga och invändiga projekt, speciellt om man är husägare. I projekten ingår allt som oftast kontakt med eller användning av el. Här är några tips som kan vara livsviktiga.

Har du koll på vägguttag, sladdar och skarvsladdar?

Ta för vana att alltid kontrollera vägguttag och sladdar när du kommer till sommarstugan för en ny säsong. Sladdar kan torka och råttor kan ha gnagt på dem.

Använder du skarvsladd när du ska klippa häcken eller gräsmattan?

Kolla alltid att sladden är i bra skick. Använder du skarvsladd utomhus ska den alltid anslutas till jordat vägguttag som skyddas av en jordfelsbrytare. Har du ingen fast installerad jordfelsbrytare finns det enklare mobila enheter att köpa. Om det uppstår ett fel på en elsladd eller apparat bryter den strömmen på bråkdelen av en sekund.

Använd elapparater som är avsedda för utomhusbruk och jobba inte med dem om det regnar, åskar eller är fuktigt. Förvara aldrig elapparater utomhus vid fukt, se upp för dagg.

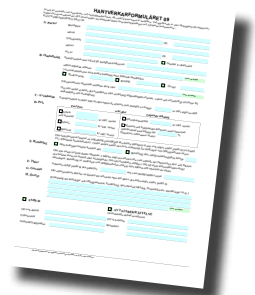
Ska du reparera eller installera el?

I stort sett alla elektriska installationer och reparationer i hushållet ska utföras av en elinstallatör (eller annan yrkesman under överinseende av elinstallatör). Ta alltid kontakt med ett seriöst företag och ställ krav på att få veta namn och personnummer på elinstallatören. Kontrollera sedan installatörens behörighet på Elsäkerhetsverkets hemsida.

Tänk på att det är du själv som innehavare och beställare som är ansvarig för att arbetet utförs korrekt och av en behörig installatör.

Skriv avtal med leverantören. Konsumenttjänstlagen reglerar rättigheter och skyldigheter mellan näringsidkare och konsument, men lagen kan ge utrymme för tolkningar och därför bör det alltid upprättas ett avtal.

Bra avtalsmallar är till exempel "ABS 09 - avtal för småhus-entreprenader som näringsidkare utför åt privatpersoner" eller "Hantverkarformuläret 09". Båda finns att ladda ner på olika hemsidor på internet.

Ska du gräva runt huset eller på tomten?

Det första du ska göra är att anmäla till ledningskollen.se. Ledningskollen är en kostnadsfri webbtjänst som gör grävarbetet säkrare. När Mälarenergi får in en anmälan via Ledningskollen tas underlag fram på var eventuella kablar ligger. Det går även att begära uppmärkning av kablar på plats.

Bra information om elsäkerhet hittar du på www.elsakerhetsverket.se

Mälarenergi blev årets arbetsgivare i Västerås 2015.

Under Guldstänk, Västerås stora näringslivsgala, fick Mälarenergi ta emot priset Årets arbetsgivare i Västerås. Priset delades ut av organisationen Jobba i Västerås och togs emot av Magnus Hemmingsson och Lina Öberg.

– Det är så roligt att få ta emot utmärkelsen som Årets arbetsgivare och jag kan inte vara mer stolt. Det visar att vi jobbar på rätt sätt och har ett starkt och bra team, säger Magnus Hemmingsson, vd för Mälarenergi.

Motiveringen till priset lät så här:

Årets pristagare kännetecknas av ett värderingsdrivet förhållningssätt där personalen drar åt samma håll. De har hög nationell status i sin bransch och är idag en attraktiv arbetsgivare. De arbetar långsiktigt och ambitiöst med sina affärer, arbetsplatsens jämställdhet och personalgruppens utveckling. Tydliga signaler hos dem visar att medarbetare som trivs skapar goda resultat. Trots att de är ett stort företag med olika affärsområden så uppfattar medarbetarna att de är en viktig kugge i en samhällsbyggarkedja.

– Personalen är vår största tillgång och det är därför oerhört viktigt att de trivs och utvecklas på sin arbetsplats. De bygger vår företagskultur och är nyckeln till att vi håller våra åtaganden mot våra kunder och når våra mål, säger Lina Öberg, HR-chef Mälarenergi.

Nyheter i Mina sidor.

Mina sidor utvecklas ständigt med fler tjänster och smarta funktioner.

Nu kan du till exempel boka tid för energirådgivning och lämna vattenmätarställning direkt på sidan. En annan nyhet är att alla med fler än två anläggningar har fått en anpassad vy. Det innebär att du kan navigera på Mina sidor via produkt istället för via anläggning. Det ger en bättre överblick och en snabbare åtkomst till informationen för den som till exempel vill sammanställa sin totala användning.

Du hittar Mina Sidor på www.malarenergi.se, logga in med kundnummer och personnummer.

KARRIÄR
FÖRETAG
2016

LETAR DU NYTT JOBB?

Aktuella lediga tjänster hittar du på www.malarenergi.se

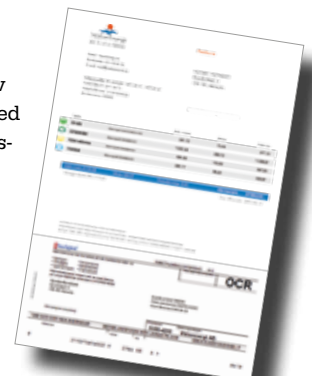

Ta emot och betala din faktura var du än befinner dig i sommar!

E-faktura och mejlfaktura är två digitala, miljövänliga alternativ till en vanlig pappersfaktura. Kombinerar du dem dessutom med autogiro så kan du koppla av och luta dig tillbaka under semestern när du kanske befinner dig på annan ort.

E-faktura skaffar du via din internetbank, där du även kan anmäla autogiro. Mejlfaktura kan du anmäla dig till direkt på www.malarenergi.se.

Behöver du fråga något kontaktar du Kundcenter på 021-39 50 50 eller post@malarenergi.se.

Rörarbeten på Kungsängsgatan under sommaren.

I augusti kommer Mälarenergi att påbörja bytet av åldrade fjärrvärmeledningar under Kungsängsgatan i Västerås. Förnyelsen görs för att en säker och trygg leverans av värme ska kunna ske även i fortsättningen.

Samtidigt som arbetet med fjärrvärmeledningarna utförs på gatan byts även vattenledningarna ut. Dessa ledningar behöver också förnyas och för att inte behöva störa trafiken igen så samordnas rörbytena.

Arbetet påbörjas i augusti, men kommer att genomföras i etapper fram till sommaren 2018. Hela gatan kommer inte att behöva stängas av, trafiken leds istället förbi platserna där grävarbetena pågår.

Mer information kommer att publiceras kontinuerligt på www.malarenergi.se.

LÄGG TILL SOL I DITT ELAVTAL!

www.malarenergi.se/solsidan

Munga ansluts till vatten- och avloppsnätet.

I höst påbörjar Mälarenergi arbetet med att ansluta området Munga utanför Västerås till vatten- och avloppsnätet.

Avloppsvattnet kommer att tas om hand lokalt i en hygieniseringsanläggning för att kunna återanvändas i jordbruket, ett så kallat lokalt kretslopp.

Dricksvattnet kommer att levereras från Fågelbackens vattenverk i Västerås.

Byggstarten är planerad till 1 september och det hela ska vara igång vid årsskiftet 2017/2018.

MUNGA

Mälarenergis hållbarhetsredovisning 2015.

För Mälarenergi betyder hållbarhet bland annat att energiproduktion och avloppsrening sker med hänsyn till miljön och till människors hälsa.

Det betyder också att dricksvattnet ska vara rent och smaka gott. Kunderna måste också kunna lita på att leveranserna fungerar dygnet runt utan avbrott, oavsett om det rör sig om värme, vatten, el eller datakommunikation, och dessutom till ett bra pris. Frågor som jämställdhet, mångfald och en säker och trygg arbetsmiljö är också viktiga för att vara en attraktiv arbetsgivare.

Allt det här går att läsa om i Hållbarhetsredovisningen för 2015. Den finns på www.malarenergi.se.

Svealands godaste kranvatten!

Vattenkvaliteten säkras med nya system.

Vatten är vårt viktigaste livsmedel. Säker vattenkvalitet är högsta prioritet för Mälarenergi. Därför har ett så kallat *Early warning system* införts. Man har även installerat ytterligare ett reningssteg i vattenverket.

Med ett *Early warning system* kan föroreningar upptäckas redan innan vattnet kommer till Hässlö vattenverk. Systemet skickar information digitalt till kontrollrummet på vattenverket så att personalen direkt kan stänga av råvattenintaget om larmet går.

Väl inne på vattenverket renas vattnet i flera steg. Den reningen har nu utökats med en UV-ljusläggning. UV-ljus används för att rena vatten från eventuella patogener, det vill säga bakterier, virus och parasiter.

– Vi vill ha ett robust och tryggt system. Vårt vatten ska vara av högsta kvalitet, säger Göran Vikergård som är chef på Hässlö Vattenverk.

MÄLARENERGI PÅ IKEA.

Det Energismarta hemmet på Ikea i Västerås är ett samarbete mellan Mälarenergi och Ikea. Här vill vi inspirera till ett miljösamt och hållbart liv hemma. På 68 kvadratmeter samsas Mälarenergis produkter som t ex fjärrvärmesväxlare, Smarta hem-funktioner, stadsnät och solceller med smarta heminredningslösningar från Ikea.

I lägenheten finns Mälarenergis kundrådgivare på plats varje dag. De kan svara på dina frågor och hjälpa dig med allt från elavtal, serviceavtal, din faktura till att göra en flyttanmälan. Självklart tipsar vi också om energismarta lösningar för ditt hem.

VINN EN
KOLSYRE-
MASKIN

TA EN PAUS FRÅN SOMMARVÄRMEN!

Besök det Energismarta hemmet på Ikea.

Varje dag, året om finns våra kundrådgivare på plats i det Energismarta hemmet. Kom in och prata en stund, inspireras av energismarta lösningar, få hjälp med enklare kundärenden eller mer komplicerade energifrågor.

Svealands
godaste
kranvatten!

Hälsa på oss nu i sommar och passa på att vara med i vår frågetävling där du kan vinna en kolsyre maskin från Sodastream att kolsyra ditt kranvatten med. Du vet väl om att kranvattnet i Västerås är utsett till Svealands godaste?

VÄLKOMMEN HEM TILL OSS!

Under sommaren
har vi även en
tävling för barn
där alla tävlande
får en present.

Mälarenergis kundrådgivare finns på Ikea Västerås, vardagar 10-18 (10-17 vecka 28-31), helger 10-17.
Det Energismarta hemmet finns på avdelningen Vardagsrum, plan 2.

